

Số: /SVHTTDL-QLVHGD
V/v hướng dẫn mô hình trong xây dựng
môi trường văn hóa cơ sở

Bến Tre, ngày tháng 3 năm 2024

Kính gửi: Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố

Trong những năm qua, gắn với thực hiện Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”(TĐĐKXDĐSVH); Ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch (cơ quan Thường trực Ban Chỉ đạo Phong trào TĐĐKXDĐSVH) đã tập trung triển khai xây dựng môi trường văn hóa cơ sở với mục tiêu làm cho văn hóa trở thành nhân tố bồi đắp giá trị chân - thiện - mỹ, bảo đảm mọi thành viên của cộng đồng được phát triển năng lực sáng tạo thông qua việc phát huy vai trò của gia đình, cộng đồng, xã hội. Qua đó, đời sống tinh thần, thể chất của Nhân dân ngày càng được nâng cao, khoảng cách về hưởng thụ văn hóa giữa thành thị và nông thôn từng bước được thu hẹp; hoạt động văn hóa cơ sở, biểu diễn văn hóa, nghệ thuật, thể dục thể thao được đổi mới và nâng cao chất lượng, thu hút các tầng lớp Nhân dân, tạo nên sự gắn kết cộng đồng, góp phần để Phong trào TĐĐKXDĐSVH phát triển sâu, rộng, thực chất.

Phát huy những kết quả đã đạt được, nâng cao ý thức trách nhiệm của người dân trong xây dựng môi trường văn hóa tại gia đình, cộng đồng, cơ quan, doanh nghiệp..., nhiều địa phương đã xây dựng, triển khai thực hiện mô hình văn hóa đạt hiệu quả, xây dựng môi trường sống lành mạnh, văn minh, gắn kết tình làng, nghĩa xóm thông qua việc phát huy ý thức tự giác, gương mẫu thực hiện quy ước khu dân cư; quy chế của cơ quan, đơn vị, quy tắc ứng xử nơi công cộng, tuân thủ pháp luật, tôn trọng đạo lý; có trách nhiệm với xã hội và ý chí, khát vọng vươn lên... đã khẳng định được sức sống bền vững, không chỉ dừng ở bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa mà còn góp phần phát triển kinh tế tại địa phương.

Để tiếp tục hiệu quả Xây dựng môi trường văn hóa, con người văn hóa, Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch hướng dẫn và gợi ý một số mô hình về xây dựng môi trường văn hóa thuộc các nhóm, lĩnh vực để các địa phương tham khảo, nghiên cứu chọn lọc, sáng tạo để áp dụng phù hợp hiệu quả và nhân rộng trong cộng đồng dân cư địa bàn như sau:

1. Các nhóm mô hình

a) Nhóm mô hình Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa vật thể, phi vật thể góp phần giữ gìn bản sắc văn hóa, thúc đẩy phát triển kinh tế du lịch địa phương, vùng, miền:

- Mô hình Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa làng nghề (huy động xã hội hoá để bảo tồn và phát triển).

- Mô hình “Văn hóa truyền thống” sinh hoạt tại địa phương; lựa chọn các loại hình văn hóa, nghệ thuật dân gian truyền thống có nguy cơ mai một cao để tiến hành bảo tồn và phát huy trong cộng đồng: đờn ca tài tử, cải lương, nói thơ Vân Tiên, hát sắc bùa Phú Lễ, dân ca, hò, lý, hát ru.... (tổ chức, truyền dạy, giao lưu, Hội thi, liên hoan...).

- Mô hình dân ca, dân vũ, dưỡng sinh người cao tuổi...

b) Nhóm mô hình về đổi mới, nâng cao hiệu quả hoạt động của thiết chế văn hóa, thể thao cơ sở:

- Đổi mới phương thức tổ chức các hoạt động văn hóa văn nghệ phục vụ nhân dân thông qua hình thức trực tuyến trên các ứng dụng Facebook, Zalo, Youtube, phương tiện điện tử và các kênh thông tin đại chúng; xây dựng các sản phẩm truyền thông (Video, Audio) dưới dạng Bản tin, Thông báo, Chuyên mục, Chương trình biểu diễn nghệ thuật, thi trực tuyến, livestream nhằm đa dạng sân chơi lành mạnh, bổ ích cho Nhân dân; quay hình, dàn dựng clip, tổ chức các cuộc thi hát online, sinh hoạt câu lạc bộ online.... trên các ứng dụng mạng xã hội, các phương tiện điện tử, phương tiện truyền thông đại chúng; đa dạng hình thức, phát triển văn hóa đọc tại: quán cà phê (cà phê sách), các cơ sở thờ tự, điểm du lịch, thư viện số, thẻ đọc trực tuyến...).

- Xây dựng hệ thống thuyết minh tự động qua ứng dụng quét mã QRcode và Hệ thống thuyết minh tự động cầm tay thực hiện thông qua video hình ảnh và lời giới thiệu, kết hợp hình ảnh các điểm di tích, hiện vật trưng bày và không gian cảnh quan di tích một cách chân thực, sinh động, tích hợp vào phần mềm và thiết bị tự động. Tại mỗi điểm tham quan của khu di tích có mã QRcode phục vụ thuyết minh tự động cho du khách, góp phần thu hút khách tham quan, đáp ứng tốt nhu cầu tìm hiểu lịch sử Khu di tích của du khách...

c) Nhóm mô hình Đẩy mạnh và phát triển hoạt động văn hóa văn nghệ và thể dục thể thao: tổ chức các hội diễn, hội thi, liên hoan nghệ thuật quần chúng, đội nhóm, câu lạc bộ văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao:

- Xây dựng các chương trình hoạt động “Hành trình văn hóa”; Liên hoan, Hội thi, Hội diễn Nghệ thuật quần chúng; Trình diễn thời trang, trang phục dân tộc; văn nghệ phục vụ phát triển du lịch (tại xã có điểm du lịch); Tuyên truyền ca khúc cách mạng; Giao lưu văn nghệ “Hát nhau nghe”; sân chơi “Gặp nhau cuối tuần”; giao lưu văn nghệ cộng đồng; hội diễn, hội thi, liên hoan nghệ thuật quần chúng... các hoạt động thể dục thể thao dân gian, trò chơi vận động...

- Phát triển các đội, nhóm, câu lạc bộ sở thích về văn hóa - văn nghệ, thể dục thể thao theo nhu cầu, nguyện vọng của nhân dân tại địa phương: Thư pháp Chữ Việt, Sinh vật cảnh; Đờn ca tài tử; Yêu ca hát; kịch; Hát với yêu thương, Tình khúc vượt thời gian, Tiếng hát tuổi trung niên; Thanh niên; Tuổi thơ, Tiếng hát mãi xanh, Múa; Lân sư rồng; Bì sắt, Võ cổ truyền; Khiêu vũ thể thao; Dân vũ thể thao Đi bộ, Dưỡng sinh, Cờ tướng, Bóng đá, Bóng chuyền, Cầu lông, Bóng bàn, Võ thuật, Thẻ dục thẩm mỹ Zumba, Zoga, Earobic...

d) Nhóm mô hình về xây dựng các bộ quy tắc ứng xử từng bước xây dựng, hình thành giá trị, chuẩn mực văn hoá điều chỉnh lời nói, thái độ, hành vi của cá nhân, tập thể trong cộng đồng:

- Triển khai các bộ quy tắc ứng xử tại các địa phương, cơ quan, doanh nghiệp; “Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình”; Người cao tuổi nêu gương sáng; Ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu hiếu thảo; các chương trình nghệ thuật truyền thông về đạo đức, lối sống; sân khấu hóa các nội dung truyền thông về giáo dục đạo đức, lối sống và phòng, chống bạo lực gia đình; phát triển các chi, tổ, hội hội nói cho nhau nghe, nghe nhau nói chia sẻ kinh nghiệm trong sản xuất, kinh doanh, bảo vệ môi trường, xây dựng đời sống văn hóa ...

d) Nhóm mô hình Vận động tuyên truyền thay đổi, xóa bỏ những tập tục không phù hợp, tập tục lạc hậu; thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang:

- Một số mô hình về an ninh trật tự như: Mô hình không có tội phạm; Cựu chiến binh tự quản an ninh trật tự; “Tiếng keng an ninh”; “Ánh sáng an ninh”; Tổ liên gia phòng cháy chữa cháy; phòng, chống bạo lực gia đình; Khu dân cư không có ma túy và không có con em vi phạm pháp luật; xây dựng gia đình phát triển bền vững... *(do nhân dân thảo luận, tự nguyện thành lập, tổ chức hoạt động trên cơ sở tự giác của các thành viên, cộng đồng dân cư).*

- Các mô hình truyền thông vận động: xây dựng: “Áp văn hóa kiểu mẫu”; xây dựng “Gia đình hạnh phúc, tiến bộ”; truyền thông vận động Xây dựng giao thông nông thôn; mô hình bảo vệ môi trường sáng, xanh, sạch đẹp; Quảng cáo rao vặt tập trung; Nông dân sản xuất, kinh doanh giỏi, Phụ nữ tích cực học tập, lao động sáng tạo, xây dựng gia đình hạnh phúc; thanh niên tình nguyện, giúp nhau làm kinh tế; Phụ nữ giúp nhau xóa đói giảm nghèo, giỏi việc nước đảm việc nhà, 5 không 3 sạch; “Nhà xanh - sạch - đẹp”, tuyến đường “Sáng - xanh - sạch - đẹp”; “Tuyến đường văn minh”...

- Mô hình “Duy trì và phát huy nếp sống văn minh trong việc tang”, đưa nội dung thực hiện nếp sống văn minh vào các cuộc họp của thôn để nhân dân cùng tham gia, bàn bạc và đưa vào các quy ước, hương ước của thôn; không rải vàng mã trên đường đưa tang gây ảnh hưởng môi trường; không làm cỗ, mời khách ăn uống tràn lan trong các đám tang; đám tang không để thi hài quá 48 giờ; không mở nhạc lễ, tụng kinh cầu siêu trước 5 giờ sáng và sau 22 giờ tối; không tổ chức đãi tiệc linh đình...

e) Nhóm mô hình về phát triển phong trào khuyến học, khuyến tài: mô hình Gia đình hiếu học, dòng họ hiếu học, tri thức trẻ...

g) Nhóm mô hình xây dựng CLB sở thích: địa chỉ tin cậy ở cộng đồng; Đội phản ứng nhanh Phòng chống bạo lực gia đình; Câu lạc bộ Gia đình hạnh phúc; Câu lạc bộ không sinh con thứ 3; Câu lạc bộ Gia đình hạnh phúc, Câu lạc bộ Liên thế hệ tự giúp nhau, Câu lạc bộ Phòng chống bạo lực gia đình; Nông dân sản xuất, kinh doanh giỏi, thanh niên tình nguyện, giúp nhau làm kinh tế; Phụ nữ giỏi việc nước đảm việc nhà...

2. Phương thức triển khai, xây dựng, tổ chức thực hiện các mô hình

a) Tham mưu ban hành văn bản:

- Đề xuất, trình ban hành các Nghị quyết chuyên đề về phát triển văn hóa, xây dựng môi trường văn hóa cơ sở, phát huy tiềm năng con người, bản sắc văn hóa dân tộc, địa phương ...

- Xây dựng chương trình, đề án, kế hoạch cụ thể, phù hợp với điều kiện kinh tế, đặc thù văn hóa xã hội của từng địa phương.

b) Xây dựng mô hình:

- Xây dựng các chương trình, chính sách hỗ trợ thiết chế văn hóa cùng với huy động xã hội hóa để hoàn thiện cơ sở vật chất và mua sắm phương tiện hoạt động;
- Thực hiện quy hoạch phát triển hệ thống thiết chế văn hóa, thể thao cơ sở.
- Lựa chọn gương điển hình tiên tiến, người tốt, việc tốt, mô hình hay, cách làm sáng tạo trong nhiều lĩnh vực để truyền thông sâu rộng gắn chặt với thực hiện Phong trào TĐĐKXDĐSVH và xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh, tạo sức lan tỏa những giá trị tốt đẹp, nhân văn trong đời sống xã hội.

c) Tổ chức thực hiện:

- Huy động các nguồn lực, đặc biệt từ xã hội hóa để phát triển các mô hình, hoạt động theo hướng bền vững, thực sự đáp ứng được nhu cầu nâng cao đời sống văn hóa, tinh thần của người dân.
- Tổ chức thực hiện các nhiệm vụ cụ thể để xây dựng, duy trì, nhân rộng các mô hình tại cơ sở.

Trong quá trình triển khai thực hiện các mô hình, chính quyền các cấp cần quan tâm theo dõi, hướng dẫn, khuyến khích, kịp thời sơ kết, biểu dương, nhân rộng.

Lưu ý: Các mô hình phải do nhân dân chủ động bàn bạc thống nhất xây dựng tiêu chí, phân công trách nhiệm rõ ràng mới phát huy được sức mạnh tổng hợp, thu hút được xã hội hóa, liên kết, phối hợp tổ chức hoạt động bảo đảm chất lượng, hiệu quả.

Trên đây là nội dung hướng dẫn xây dựng, nhân rộng mô hình trong xây dựng môi trường văn hóa cơ sở. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đề nghị Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố triển khai chỉ đạo các cơ quan chuyên môn nghiên cứu hướng dẫn cơ sở lựa chọn mô hình phù hợp với điều kiện kinh tế, đặc thù văn hóa - xã hội của địa phương thực hiện và nhân rộng các mô hình đạt hiệu quả. Thực hiện báo cáo kết quả hàng năm (gắn với báo cáo kết quả Phong trào TĐĐKXDĐSVH) gửi Thường trực Ban Chỉ đạo tỉnh tổng hợp chung báo cáo lãnh đạo tỉnh và Trung ương ./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Bà Nguyễn Thị Bé Mười - PCT UBND tỉnh - Trưởng BCĐ PT TĐĐKXDĐSVH (báo cáo);
- Các Phó BCĐ và UV TT BCĐ TĐĐKXDĐSVH tỉnh (báo cáo);
- Phòng VH&TT huyện, thành phố (thực hiện);
- Trung tâm VH-TT&TT, Trung tâm VH-TT, TT&DL huyện, thành phố (thực hiện);
- Phòng KGVX - VP UBND tỉnh (theo dõi);
- Lưu: VT, QLVHGD.Ch.

**KT.GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC**

Trần Thị Kiều Tôn